לארד בײראן.

הימל און ערד.

אידיש — י. בלײכער.

הימעל און ערד.

(דער מבול).

א מיסטעריע פון לארד בײראָן.

אידיש: י. בלייכער.

דרום-פארלאג.
קיעוו.
1919.

דרוקעריי „התחיה" גרויס וואסילקאווסקי 72.

439

וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה
וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ.

„און פלעכטעט די פרוי נאָכן דעמאן איר געליבטן״
ג. קאלדערידוש.

פערזאָנען:

גייסטער: רפאל, פמיאס, עזיאל.

מענשן: נח, שם, יפת, עירד, ענה, אהליבמה.

כאר פון גייסטער.

כאר פון שטערבליכע.

ע נ ה: דעֶר פּאָטעֶר שלאָפט עֶס איז די שעה ווען די,
וואָס ליבּן אונז, געוועֶגליך נידעֶרן
דורך אררטס נעֶריבּטן וואָלקן-בּרעֶג,
ווי קלאַפּט מײַן האַרץ!

ערשטע סצענע.

א וואלדיגער, בערגיגער געגנד נעבן בארג אררט חלבע נאכט. ענה און אהליבמה קומען.

ע נ ה: דער פאטער שלאפט. ס'איז די שעה ווען די,
וואס ליבן אונז געווייטלי[illegible]ידערן
דורך אררטס געדיכ[illegible] וא[illegible]בערג,
וי קלאפט מיין הארץ!

אהליבמה: [illegible] לאמיר זיי רופן.

ע נ ה: פארצווינן האבן זיך די שטערן, כ'ציטער.

אהליבמה: אויך איך, נור אמנציג פון דער שרעק זיי זאלן
ניט אויסן בלייבן לאנג.

ע נ ה: מיין שוועסטער, כאטש
איך ליב עזזיאל מעהר פאר... א, צופיל!
וואס רעט מיין מויל? מיין הארץ ווערט זינדיג.

אהליבמה: ווי קאן עס זיין א זינד צו האבן ליב
דעם חימל'ס זיהן?

ע נ ה: דאך, אך, אהליבמה,
גאט ליב איך ווינצ'גער זינט זיין מלאך ליבט מיך,
צו קאן זיין רעכט אזוי? און כאטש איך וויים ניט ק׳אר
מיט וואס איך זינדיג, פיל איך מויזנט אנגסטן
וואס טייטן אן אויף שלעכטס.

אהליבמה: פארקים זיך, אויב אזוי
דאן מיט א שטערבליכן אין ערבינט, שפין;
אט, יפת, ליבט דיך, ליבט דיך לאנג, נעם אים
אין פרוכב[illegible]ר שטיב,

חנה: עזויאל געליבט
וואָלט איך ניט ווינציגער, ער זאָל זײַן שטערבליך,
נור ס'פרעהט מיר, וואָס ער איז עס ניט, איך קאָן
אים ניט אַריבערלעבן,—אין קלער איך
אַז ס'וועלן זיינע אומשטערבליכע פליגלן
ארומגישטערן איין טאָג ארום דעם קבר
פון אָר'מען מענשנקינד פון שטויב, וואָס האָט
אַרויסגעקוקט צו אים מיט אַזאַ ליבע,
ווי ער צו גאָט,—ערשיינט דער טויט אליין
ניט אַזוי שרעקליך. ס'טוט באַנג ניט מינדער דאָך
מיין הארץ אויף אים! עס וועט יאָרהונדערטער
געדרויערן זיין שמערץ נאָך מיר, אזוי
וואָלט דויערן מיין שמערץ, כ'זאָל זיין דער שרף
און ער דער שטערבליכער וואָלט זיין.

[illegible]: וואָג בעסער,
ער וועט זיך אויסקלייבן אַן אנדער פרוי
אויף דר'ערד און ליבן איר ווי איינמאָל ענהן.

חנה: אויב ס'זאָל געשהן, און זי זאָל ליבן אים,
איז'ס בעסער אייערער תמיד נאָך מיר קלאָגן.

[illegible]: איך זאָל'ס פון סמיאס ליבע טראַכטן, מאג ער
אַ מלאך זיין—פאַרשטויסן וואָלט איך אים!
לאָמיר זיי רופן, עס איז שוין ציינד די שעה.

חנה: עזויאל!
פון דיין שטערן,
וואו נאָר דיין שכינה זאָל ניט זיין,
אויב אינם הימעל-סבום געבליבן
צו האַלטן וואן דאָרט מיט „די זיבן", 1)
אויב וועלטן האָט דיין פליגעל-שיין
אין רוים אונענדליכן געטריבן,
א, הער!
צו דער ווער ס'ליבט דיך נויג ס'געהער.
חאָטש נישטיג מאג זי זיין פאר דיר,

ביסטו איר אלץ, ווי זי זיך מער.
דו קענסט זי ניט—די פּיין אהן שיעור,
וואָס דריקט ניט קיינעם, חוץ נאָר מיר,—
די ביטערניש פון טרער.
דיר איז די אויביגקייט באשערט,
דיר לויכט די שכינה אינם בליק;
מיט מיר קאָנסטו ניט טיילן גליק,
אַ חוץ אין ליבע, און דאָס גלויב—
אָ נאָך מער ליבנד קינד פון שטויב
האָט ניט געשיירט איר מרער איף דר'ערד.
דורך וועלטן וואנדערלסטו, זעהסט דעם,
דורך וועמען עס איז גרויס דיין שם,
דורך וועמען עלענד זיינען מיר,
פאַרשטויסענע פון עדנ'ס טיר:
אָ הער!
צו מיר נויג דיין געהער,
מיך האָסט געליבט און שטארבן וויל איך ניט,
ביז כ'וויס ניט דאָס, וואָס ס'איז מיין טויט צו וויסן:
פאַרגעסן האָסטו אין דיין אויביגקייט-נעביט
די, וועמעס האַרץ קיין טויט וואָלט אָפּ'ערים[?]
פון דיר, אונשטערבליכער. אָ ס'איז די ליבע גרויס
ביי די, וואָס ליבן אין דער זינד און שרעק,
מיין הארצענס-קאַמף פאַרביטערט מיר די טעג—
פאַרגיב, אָ מלאך, מיר די רייד:
איך בין אַ מענשענקינד נור בלויז
און קומער איז פון אונזער לעבן דער יסוד.
די פּ־חד,—
אַן עדן ווייט פון בליק,
בלויז ווי אין טרוים ערשיינט אַמאָל דאָס גליק.
עס איז די שעה,
וואָס זאָגט, אַז כ'בין נאָך ניט פאַרלאָזן גאַנץ,
ערשיין, ערשיין!
באַווייז זיך, פלאַן, דאָ,

עזויאל מיין,
לאָז איבער שטערן צו זייער איגנעם גלאנץ.)

אהליבמה: סמיאס!
וואו נור דו זאָלסט ניט איצט געוועלטן
אין איבער־וועלטן,
אויב קריג פירסט אָן מיט גייסטער־העלדן,
וואָס דרייכטן זיך צו שטרייטען קעגן אים,
אויב פונם תהום אַ וואנדער־שטערן,
וואו ס׳קומט אַ וועלט מיט אירע ברואים אום
צוריק פירסט צו זיין תהום,
אויב מיט די כרובים לאָזט הערן
אין לויב־געזאנג דיין שמים,—
סמיאס!
דיך רוף איך, ליב דיך, ווארט אויף דיר
איך וועל פאַר דיר די קני ניט בויגן,
נור אויב דיין גייסט צו מיינעם קאָן זיך נויגן
מיין לעבנסגורל טייל מיט מיר.
כאטש שטויב זיין איז פאַר מיר דער חוק
און די ביסט שטראלן,
פיל העלערע, ווי די פון טאג
ביים עדנס קוואלן,
קאָן דיין אונשטערבליכקייט ניט צאָלן
מיט ליבע הייסער פון געפיל,
וואָס אין מיין הארץ איז אנגעקוואָלן.
מיין ליבע, כאטש זי מאָר ניט שיינען,—כ׳פיל
האָט אנגעצונדן גאָטס און דיין אַ שטראַל.
זי קאָן זיין לאַנג פארבאָרגן: טויט און קוואַל,
וואָס ס׳האָט די ערשטע מוטער אונז געבראכט—
זיי מראָצט מיין הארץ. דער טויט, ער וואכט,
דאָך אונז צעשיידן האָט דען טויט די מאַכט?
ביסט אונשטערבליך—מיך ראָט ניט אום דער טויט,
כ׳פיל מיין אונשטערבליכקייט, עס איז אַ שטראַם
וואו ס׳ווינקען טרערן, צייטן, שרעקן, נויט.

ס'הילכט ווי אַ דונער־קול פֿון תהום
אין מײַן געהער: „וועסט אייביג זײַן",
נור װעלן געהן אין פֿרײַד די טעג,
דאס ווייס איך ניט און ניט איך פֿרעג,
דעם סוד הילט ער אין וואלקן איין,
וואו ס'איז דער קוואַל פֿון ברכה און פֿון פּײַן.
נור דיך און מיך פארטיל'גן קאָן ער ניט,
ער קאָן אונז אַנדערשן, צעשטערן — ניין, —
ס'איז אייביג אונזער מהות, מיר קעמפן מיט,
אויב ער זאל וועלן קעמפן. מיט דיר געהן
און טיילן אלץ, אפילו אייביגע פּײַן —
דאס בין איך גרייט — דו טיילסט דאס לעבן מיט,
ווי קאָן איך פֿון דײַן אייביגקייט דען ווייכן?
ס' זאל זיך אַ שלאנג ארום מיך שלייכן,
זאלסט זײַן די שלאנג און שטעכן מיר די ברוסט'
איך וואלט פארגעהן פֿון לוסט
און דיך ניט שעלטן, כ'וואָלט געווען באַגליקט
און פֿעסטער דיך צו זיך געדריקט —
אָ, נידער און די ליבע פֿרוב
צום הימלישן, פֿון שטערבליכע און גוף,
נור איז מער פֿרייד און הימעל פֿאַן
ווי די קאָנסט געבן, נעמען — בלייב דארט דאָן.
ענה: אָ, שוועסטער, שוועסטער, זעהסט זיי שלייכן
אין העלן וועג זיך דורך דער נאַכט.
אהליבמה: פֿון זייער פֿליגל וואָלקנס ווײַכן,
ווי ער וואָלט טראָגן מארגן־פּראַכט.
ענה: ס'זאָל פֿאָטער זעהן דאָס אָנגעזוכט!
ער וואָלט געבראַכט לבנה ליכט
אהליבמה: איז דורך אַ צויבער שפּרוך
געקומען צײַטיג צו באזוך.
ענה: זיי קומען! ער! עזזיאל!
אהליבמה: אָ, איל

באנגענען זיי. מיין ועל נאך פליגלן שטרעבט:
צו קאָנען קומען, בעת ער שוועבט,
צו סמיאס.

ע נ ה: וועה, ווי אין כזיה פלאטט דער בארג,
ווי ס׳וואלט די זון זיך אומגעקערט,
אייף אררטס געהיימען קארג,
א מילדער פארבען בניגן ווערט:
דאס איז די שפור פון זייער שטעג,
אַט שיינט זי, אַט ווערט נאכט ביים ברעג.
און עס צענעהט ווי שפריצן שוים,
וואס בלייבן אויפן וואסער זוים,
ווען דער לויתן שטיפט אין שטראָם
און לאזט זיי איבער פאר זיין פאל
צו זיך א היים, צו זיך אין תהום,
טיף, טיף אראָפּ, וואו ס׳איז פון ים דער קוואל

אהליבמה: די ערד בארירן זיי! אָ סמיאס!

ע נ ה: מיין עזזיאל!

(זיי געהן ביידע אפ).

צווייטע סצענע.

עירד און יפת קומען.

עירד: פארצווייפל ניט. וואס וועסטו בלאנזשענעו,
און צוגעבן דיין שווייגן צו דער שטילער נאכט,
און טריבע בליקן צו די שטערן הויבען?
זיי העלפן דען?

נפת: זיי לינדערן מיין וועה;
זי אפשר קוקט אויף זיי, ווי איך קוק איצט.
איך שטעל מיר פאר: א שען באשאף ווערט שענער נאך,
ווען ס׳קוקט אויף שענקייט, אויף די אויביגע שענקייט
פון אויביג אומפארגענגליכעס. מיין ענה!

עירד: זי ליבט דיך אבער ניט.

יפת: אך לײַדער, ניין,

עירד: אויך מיך פארשטויסן) דו שטאלצע אהליבמה.

יפת: כ'פיל מיט.

עירד: זאל זי זיך האלטן מיט איר שטאָלץ,
ס'העלפט מײַנער מיר פארטראָגן איר פאראכטונג,
ס' קאן זײַן, די צײַט וועט אויך זיך נוקם זײַן.

יפת: גיט פרײַד אזא געדאנק?

עירד: ניט פרײַד, ניט לייד:
איך האב איר שטאַרק געליבט, וואלט ליבן מער נאָך.
וואלט זי צוריקגעצאָלט מיט ליבע. זאָל זי
דערגרייכן וואס, ווי ס דורסט איר, איז איר גליק.

יפת: וואס פאר א גליק?

עירד: איך האב א גרונט צו קלערן:
זי ליבט אן אנדערן

יפת: ווער? ער!

עירד: ניין, איר שוועסטער.

יפת: דאך וועמען?

עירד: כ'ווייס ניט, איך דערקאן נאָר
פון אלץ אין איר, אז עמיצן האט זי ליב.

יפת: דאך ענה אָבער ליבט בלויז גאט אליין.

עירד: ווער ס' זאָל ניט איר געליבטער זײַן, דו ביזט עס ניט,
וואָס נוצט עס דיר?

יפת: ס' איז אמת גאר ניט, דאָך
איך ליב איר,

עירד: איך האָב אויך געליבט.

יפת: און איצט
מער ניט, ביזט גליקליכער דען איצט?

עירד: א, יאָ!

יפת: איך האב אויף דיר רחמנות.

עירד: דו אויף מיר?

יפת: אויף דיר—ביזט גליקליך, האָבנדיג פארלאָרן

דאָס, וואס עס מאכט מיך עלענד
עירד: כ'זעה אין דײַן שפּאָט אַ סימון בלויז פון קרענקונג
איך וואָלט ניט וועלן פילן דאָס, וואס דו פילסט.
ניט פאר מער שקלים, ווי ס'וואָלט אײַנבראָכן
דעם פאנצערס רינדער, ווען געוואגן אויף מעטאַל
פון יענעם געלן שטויב, וואס ס'שפּארן אונז אריַין
קינ'ס זיהן, ווי אויב מען וואָלט געקאָנט
אָפּשעצן אויפן נישטיג פארביגלאזן מיסט,—
דעם אָפּוואורף פון דער ערד—די מילך, אין וואָל
און פלײש, און פרוכט פון אונזער פּיה, און וואס
די ווילדניש גיט. געה, יפת, זיפץ אויף שטערן,
ווי ס'הוילן נאכטליך וועלף אויף דער לבנה,—
כ'געה צו מײַן רוה.
יפת: איך וואָלט עס איך געטון
כ'זאל קאָנען רוהען.
עירד: קערסט דו צו די צעלטן?
יפת: נײַן, עירד, כ'וועל מיך צו די הוילן קערן,
וואו ס'עפנט, ווי מען זאָגט, די אינערליכע וועלט
איר מויל, דורך אים ארויסצולאזן גייסטער
פון דר'ערד, צו וואנדלען אויף איר פלאך.
עירד: צו וואָס?
וואָס וועסטו טון דאָרט?
יפת: לינדערן מײַן טריב-געמיט
דורך גלײַכע טריבקײַט. ס' איז אַ וויסטער אָרט
און מיר איז וויסט.
עירד: דאך ס'איז געפערליך דאָרט.
יפת: נײַן, עירד, גלויב, איך האָב ניט בייז אין זינען,
און בייז וועט מיך ניט שאַדן.
עירד: ס' וועלן בײַזע דיר
מער שונא זײַן, ווייל דו געהערסט צו זײ ניט.
קער אום דיך, אדער כ'געה מיט דיר.
יפת: נײַן עירד, כ'מוז פארויס, אלײַן.

עירד: דײַן פריד מיט דיר.

יפת: (אלײַן)

פריד! כ'האב געזוכט אים דארט, וואו ער דארף זײַן,
אין ליבע, און געזוכט, קאן זײַן, מיט ליבע, העלפֿע ער
פאַרדינט—שמאָט דעם איז אַ שווערע האַרץ מיר
און שוואכקײט פון געמיט און וויסטע טעג
און נעבעך אהן שלאף געקימען. פֿריד? וועלכע?
די רוהיגקײַט פון יאוש און די שטילקײַט
פון וועלדער, אומבאַטראַטענע, געשטערט בלויז
פון שטורם-ווינט, וואס ווילדעוועט אין צווייגן,
די קרעכצנדע—דאס איז מײַן טריבער פריד
פון זעל געקוועלטער. ס' וועט די ערד פאַרדאַרבן;
פיל וואונדער-צייכנס ווײַזן אָן אַן ענדערונג
אַ גיבע און פאַרניכטונגס-משפט,
פאַר אלץ, וואס איז פאַרגענגליך. ענה, אָ,
ווען אין דער שעה, וואָס איז געווען געמאלדן,
וועט ווײַט זיך עפֿענען דער קוואל פון תהום—
ווי זיכער וואלסטו רוהען אויף מײַן האַרץ
געשיצט פון די סטיכיען—ס'האַרץ, וואס שלאָגט
אומזיסט פאַר דיר און וועט נאך שלאָגן—
מער האפנונגסלאָז, ווען דו... אָ, גאָט, איך כאָטש
זאָל שאַנעווען דײַן צאָרן, אינטער זינדיגע
איז ריין זי, ווי אַ שטערן אינם וואלקן,
וואס לעשט ניט אויס, כאָטש ס' פינסטערט זיך אַ רגע.
אָ, ענה, ס'האַרץ, וואָס דו פאַרשטויסט, געשעצט
ווי וואָלט עס דיך, נאך הײַנט וואלט איך דערלויזט דיך,
געראַטעוועט דײַן לעבן, ווען ס'וועט ווערן
דער ים דער קבר פאַר דער ערד. ווען אומגעשטערט
פון פעלז און פלאַכקײטן, וועט דער לויתן,
דער האר פון ים און וואסער-וועלטן, שטוינען
ווי אונעדנליך זײַן מלוכה איז געוואָרן.

(נח און שם קומען)

נח: וואו איז דיין ברודער יפת?

שם: ס שיינט אוועק
ווי תמיד, טרעפן עירדן, נור כ׳ פורכט
ער האט די שריט געריכט צו ענה׳ס געצעלט.
דארט ניטשטערט נאכטליך ער ארום,
ווי ס׳וואלט א טויב ארום איר נעסט צעשטעיטן,
נור איך, קאן זיין, ער וואנדערט דורך דער ווילדניש
צום היכל, וואס עפענט ס׳הארץ פון אדם.

נח: וואס טוט ער דארט? עס איז א שלעכטער ארט
אויף אונזער ערד פול שלעכטס, דען ערגערע
פון בייזע מענשן גיט דער ארט ארויס...
ער ליבט נאך אלץ דאס ווייב פון קינ׳ס רוה,
כאטש קענען מאר איר ניט, זי זאל אים ווערן,
ווי נישטיג, אומגליקליך דאס מענשליך הארץ!
אז איינער פון מיין פלייש און בלוט, וואס ווייס
וואס פאר א גורל לויערט אונז׳רע טעג,
אז נאהענט איז די שעה, זאל זינד באגערן!
ווייז מיר דעם וועג צו אים.

שם: געה ניט, כוועל, פאטער,
געפינען יפת.

נח: שרעק זיך מיינעטוועגן ניט.
קיין איינמאל קאן באפאלן דעם, וואס גאט
האט אויסדערוועהלט, פיר ווייטער מיך.

שם: צום צעלט
פון פאטער פון די שוועסטער?

נח: ניין צום היכל.

(נח און שם געהן אב)

דריטע סצענע.

די צערן. — א הויהל, און די פעלזן פון קאוקאז.

פ ת: (אליין) דו ווילדערניש, וואס דוכסט זיך אויביג, הויהל,
וואס זעהסט אויס אונערגרינדליך, בערג
אזוי פארשיידן, פירכטערליך אין שענקייט;
דא אין דער רויער מאיעסטעט פון פעלזן
און ריזן-בוימער, וועלכע פלעכטן ווארצלן
מיט אפגרונט-שטיינער, וואו סוואלט שטרויכלן
א מענשנפוס, ווי זאל'ס דערגרייכן, — יא,
איר זעהט אויס אויביג! דאך, אין א פאר טעג,
און אפשר שעה'ן גאר, וועט איר געאנדערט זיין:
ג'ניאנט פון וואסער, אפגעשווענקט, צערפליצט.
דער הויהל, וואס פירט, עס שיינט, אין אונטער-וועלטן,
וועט דורכגעזוכט פון שטורמדיגע כוואליעס,
רעלפינגען פלעשצן זיך אין לייבן-גרוב.
און מענש... א מענש, ברידער-מענשן, ווער
וועט וויינען אויפן אלגעמיינעם קבר,
חוץ מיר? ווער וועט פארבלייבן וויינען? פייגט!
מיט וואס, אך, בין איך מער פון איך, אז איך
מוז אייך אריבערלעבן? וואו, א וועלן
די ליבע ערטער בלייבן, וואו כ'פלעג טראכטן
פון ענהן, ווען איך האב נעהאפט, און וואו
די ווייד'ע הויהלן, אויך ניט ווינצגער ליבע,
וואו כ'פלעג פארצווייפעלט טרויערן נאך איר?
און קאן דאס זיין! וועט יענער שטאלצער פעלז
מיטן שפיץ, וואס שימערט ווי א ווייטער שטערן,
באגראבן זיין אין קאכעדין תהום
און קיינמאל מער ניט זעהן די זון אויפשטייגן
און אפווארפן זיין נעפל-שלייער'ס פאלט
פון פינסטערן שטערן, — קיינמאל זעהן פאר-זינקען

האַרט הינטער זיך די פייערדיגע זון,
אים לאָזנדיג אין קרוין פון בונטע פאַרבן,—
וועט מער ניט זיין דער לויכט-טורם פון דר'ערד,
וואָס ס'צינדן אָן מלאכים? קאָן דאָס וואָרט קיינמאָל
דען זיין געמיינט פאַר דיר, פאַר אַלץ, חוץ מיר
און עטליכע באַשעפענישן, געוועהלטע
פון פאָטער, לויט זיין האַרס באַפעל? קאָן ער
זיי אויפהאַלטן, און איך האָב ניט די מאַכט
באַ-רייען איר, די ליבליכסטע פון ערד'ס טעכטער,
פון פסק, וואָס ס'וועט אַ שלאַנג אין שלאַנגין
פאַרמיידן, כדי דער מין זאָל איבערבלייבן
צו שינען און צו שטעבן אויף דער נייער ערד,
וואָס זעט זיך אויסראַמען פון שלאַם, דעם צורעק
פון דעם צעשטערטן לעבנ'ס שפּליטער, ביז
ס'וועט אַפשטעהן זיך פון וואַלץ-זומפ אַ מצבה
איבער קבר פון מיריאַדן וועזנס, היינט
נאָך פול מיט לעבן. וויפיל אָטעמס
וועט אויסגעהן טיטאַמאַל! אָ, שענע וועלט,
אַזוי נאָך יונג, באַשטימט צו ווערן חרוב, כ'קוק
טאָג איין, טאָג אויס, און נאַכט נאָך נאַכט אויף דיר
מיט אַ געפרעסטע האַרץ, דען ס' זיינען דאָך געציילט
די טעג דיינע און נעכט: כ'קאָן דיך ניט רעטן,
איך קאָן ניט ראַטעווען אַפילו איר,
וואָס, ווייל איך ליב איר, ליב איך שטאַרקער דיך.
דאָך איך, שטויב פון דיין שטויב, איך קאָן ניט קלערן
פון קומעדיגן משפט, כ'זאָל ניט פילן...
אָ, גאָט, ווי קאָנסטו — (ער באַרבראַכט זיך).

אַ רוישיגער קלאַנג פון הויהל הערט זיך, און ס'פּלאַצט אויס
אַ געלעכטער—דערנאָך שוועבט דורך אַ גייסט.

יפת: אינ'ם נאָמען
פון אייביגן, ווער ביזטו?

גייבאַ: (לאַכט) כאַ—כאַ—כאַ!

פּת: ביי ס'הײליגסטע אויף דר'ערד, א, זאגו
גײסט: (לאכט) כא—כא!
יפת: ביים מבול קומענדיגן, ביי דער ערד,
וואס וועט פארשלונגען זיין פון ים, ביים תהום,
וואס'ט עפנען אלע זײנע קוואלן,
דעם הימעל, וואס וועט מאכן וואלקנס—ים
און דעם אלמעכטיגן, וואס בויט און ברעכט!
דו אומבאקאנטער, שרעקליכער, אומזיכטיגער,
דאך שווערליכער שאטן, זאג מיר, זאג,
וואס לאכסטו מיט דיין אומהדיג געלעכטער?
גײסט: וואס ווײנסטו?
יפת: א כבאווין די ערד
און אלע אירע קינדער.
גײסט: כא—כא—כא! (דער גײסט פארשווינדט).
פּת: ווי ס'שפאט דער שד איום לײדען פון א וועלט,
דעם קומענדיגן חורבן פון א שטערן,
דאו זון וועט אײפגעהן, נור קיין חיות ווארטע.
ווי שלאפט די ערד! און אלץ וואס איז אויף איר
שלאפט ע״ב פויט! צו וואס באראפן זיי
אין אזא טאג דערוואכן גאר?... וואס קומט
דארט אן אזוינס, וואס שײנט ווי טויט אין לעבן
און רעט ווי וועזנס, געבארענע אבריהער
פון אונזער וועלט? זיי קומען אן ווי וואלקנס!
(פארשײדענע גײסטער געהן דורך פון הויהל
גײסט: א, פרעהט זיך, פרעהט!
ס'פאשאלטענע געשלעכט,
וואס דעם גן עדן האט'ס פארשוועכט,
זיך צו צוהערן צו די רעד,
וואס זאגט צו ווי'סן אהן דער מאכט,—
אצינד דערוואכט
צום טויט!
נים לאנגזאם, אײנציג-ווײו, דורך שוערט, דורך פלאג,

דורך יאָרן, האַרץ־שלאַג, צייטס אויסצערן
וועט זיין דער סוף. זעהט זייער לעצטן טאָג:
ערד—ים וועט ווערן
קיין אָטעם וועהט,
אַחוץ פון שטורם אויפן וואַסער־רוקן,
מלאכים טאַטערן די פליגלען איין,
און באַרג נאָך באַרג אַט נעמט זיך אונטער־בוקן,
נישטאָ קיין אָרט, פון וואַנען אויסצוקוקן,
אין לעצטער שעה פון יאַוש־שרעק,
צי ס'ווייזט זיך ערגעץ אויפן ים אַ ברעג,
וואָס וועט ניט זיין:
אַלץ וועט זיין וויסט,
צו־נישט;
און אַנדערע סטיכיע וועט הערשן אינם לעבן
און אויסראָטן דעם דור
פון שטויב געקלעפן,
פון אַלע פאַרבן בלאָ וועט בלייבן נאָר.
בערג פילגעשטאַלטיגע
און פלאַכקייטן ביים ים—
זיי וועלן אויפן אָרט ניט בלייבן,
און שמעלן צערערן נעוואַלטיגע
אומזיסט די קעפ נאָך אויבן טרייבן,—
ס'וועט אַלץ פאַרטרונקען זיין פון מבול־גוס.
מענטש, ערד און פייער וועט פאַרגעהן,
און ים און הימעל נאָר אַליין,
זיי וועלן קוקן גרויס און שטאַר.
אין אויגן פון האַר.
און אויפן ים
ווער וועט זיך אויפשטעלן אַ היים?
(צרעט פאָרויס) מיין פאָטערס האַנט! **יפת:**
נאָך שפּראַצן וועט דאָס לאַנד.
נאָר בלויז אַליין וועט זיין פאַרניכט

פון זינעגליכט,
אייעק! איר שרים פון די אונטערשיכטן,
וואס בילן מיאוס זייער פרייד,
ווען נאט פארדאַרבט, וואס איר וואנטשנט פארניכטן!
צוריק אין אייערע הויהלן־לעבער,
ביז סוועלן כוואליעס שטייגן העכער,
אייך אויפזוכן דערין
און יאגן אייער ווידטן מין
זיך אומטרייבן אויפן וואסער־שיים,
אהן אויפהער אינם אונענדליכן רוים.

יפת: דו זוהן פון פרומען,
ווען דו אין דיינע וועלן איבערקומען
אין תיבה אייערן דעם ווילדן שטראם
און ס׳וועט זיין אפגעשפארט דער קוואל פון תהום
וועט איר זיין גיט און גליקליך? — ניין;
דיין נייע וועלט וועט זיין פול ווער
דער נייער דור וועט זיין ניט אזוי שען,
ניט לעבן אזוי לאנג, ווי זיי
די ערד באטרעטנדע מוטיגע טיטאנען,
די פרוכט פון הימעלס־זוהן און חייבער־פאלק פון־דאנען.
דיר וועט פון עבר בלייבן אויך זאך, טרעהרן.
און פלאמט דיין פנים ניט פאר שאנד,
אויף אזא אופן בלייבן לעבן,
און עסן, טרינקען אין זיך מערן
מיט א געמיינע הארץ, אזוי פיל אונטערגעבן,
אז ווייסנדיג, עס מוז א וועלט פארדארבן,
זאלסט זיין אימשטאנד,
אנשטאט מיט ווער אין מוט צו שטארבן,
זיך זוכן שוץ אין פאטערס תיבה,
דיין שטאט זוך בויען אויף א וועלטן־קבר?
א וועלט איבערלעבן ווער וואלט איינער,
אויב ניט א קנעכט געמיינער?

די טיניגע

פארהאסן דוויניגע:
איר זייט אן אנדער מין אין וועלטן-סדר,
דאך האסט קיין גייסט דעם צווייטן:
אויף איטליכן פון אונז א טראן אין הימל ווארט
דאך אונזער ארט
וועט בעסער בלייבן דא אין חושך, איידער
זיין הבר נאכלאזן אליין אין ליידן:
גמה, עלענדער, מעגסט געבן
דיין עלענד לעבן צו אזוינס ווי דו—זאלסט לעבן,
און וועלן וואסערן אין שטורם בריזן
אויף וואס זיי האבן אפגעטון,
צו אומגעקומענע זאלסטו קנאה פילן,
פארהאס דיין פאטער ווייל ער לעבט אין זון,
און זיך פארוואס די ביזט זיין זוהן.

באר פון גייסטער וואס קומען ארויס פון היהל.

א, פרעהט זיך, פרעהט;
קיין מענשן-קול דערגעהט
צו אונזערע גענעלטן שטילע
מער מיט א תפילה;
נאט רינען
וועט איר זיי מער נים אנטרעפן באגינען;
און מיר וואס זאגן קיינמאל ניט קיין תפילות
צו דעם, וואס וויל עס,
פאר וועמען אויסלאזן איין קרבן, איין געבעט
איז שוין א חטא,—
מיר וועלן זעהן ווי אפגרונט-שטראמען רינען,
ביז ס'וועט אין סטיכיע אלע זיינע ווערק
צום כאאס ברענגען,—
פון זיי וואס גריבן זיך צו זיין פון שטויב
וועט זיין א הל, און דער געבין וועט הענגען

אין הויהלן, גריבער, שפּאלטן פון די בערג,
וואו ס'וועט דאס וואסער אויפזוכן זיין רויב,
וואו חיות גופא, אין דער מאכט פון שרעקן,
מער וועלן שוין ניט אנפאלן אויף קיינעם,
אין דער געפלעקטער טיגער וועט זיך שטרעקן
ביים זייט פון שעפּס, ווי ביי א ברודער שלאפן,
ביז אלץ, אחוץ דעם הימל ריינעס,
וועט זיין ווי ס'איז געווען: שטיל, אומבאשאפן.
דערוויל וועט זיין געמאכט
אן אפּמאך מיטן טויט, אז ער פאַרווערט
דעם ביסל רעשט פון שעפּונג אויף דער ערד
נעבערן אים א נייעם דור צום שלאכט.
דער רעשט, אומשווימענדיג אין מבול-ים,
וועט אויף דאס ניי ארויסגעבן פון שלאם,—
ווען ס'וועט די זון דעם רויבערדיגן דעק
דערוואַרעמען צו א וועלט—פאַר קומענדיגע טעג:
נייע וועזנס, יארן, קרענק, פארברעכן, קלאג,
מיט נאר דער גאב פון האס און ארבעטס-פלאג,
ביז דאנן—

יפת: (שלאגט איבער) דער ווילן פונם אויבערן וועט דאן
אונז פּוטר זיין פון גוטן און פון בייזן
דעם טיין, און וועט די וועלט דערלייזן,
און אונטערן פליגל אויפנעהמען זיין שאף
און אפּשאפן גיהינום-שטראָף!
און דער, פון זינד געריינטער, ערד
וועט זיין איר שענקייט אומגעקערט,—
דאַרט אונענדליך וועט א גן עדן שטראלן,
וואו ס' וועט דער מענש שוין מער ניט פאלן,
וואו זעלבסט דער דעמאן וועט זיין גוט.

יגייסט: און ווען
וועט אט דער וואונדער-נס געשעהן?

פּת: ווען דער משיח וועט געקומען זיין

צוערשט אין פיין,
דערנאך אין הערליכקייט.

גייסט! דערווייל, אלץ מאטער זיך געשטידט אין נויט,
ביז ס'דארט די ערד ניט איין!
מיט זיך, מיט גאט אין דעם גיהינום פיר א שטרייט,
ביז וואלקנס ווערן רויט
פון בלוט וואס רויכערט פון מלחמה פעלד.
עס וועט אנטשטעהן א נייע וועלט
מיט נייע ציימן, מענשן, נייע געננ,
און אלטע טרערן, אלטע זינד און קרענק
אין די פארשווירנסטע געשטאלטן,
אין ס'וועט דיין הארץ אלץ שטורמען נאכ'ן אלטן
און איר וועט אומקומען, ווי ס'וועלן
דעם ריזן־דורך פארשלינגען באלד די וועלן.

כאר פון גייסטער:

וויט ברידער, פול פרייד!
שטערבליכע, לעבט וואויל!
ווערט! הערט! דער בייזער ברום, ער געהט!
עס וואקסט פון ים געשוואלענעם דער גרויל.
די ווינטן פערערן די שארפע פליגלן ווילד,
די וואלקנס האבן שוין די ברונימס אנגעפילט,
דער קוואל פון טיפעניש וועט איבערשווימען
און הימלן עפנען פענסטער־ס'מענשן־קינד
וועהט, מערקט נור זיך ניט יעדן בייזן סימון,
ער איז נאך ווי אין אנהויב בלינד.
ער קאן ניט הערן קלאנגן, וואס מיר הערן,
דעם רונער, וועלכער לויערט אין די ספערן
און בלייבט נאך א פאר שעה פארשטעקט,
זיין בליץ־פאן ווירלן נאך די וואלקנס אין,
נאך נים אנטפלעקט
צו קיינעם, חוץ צו גייסט'ס אלץ־וועהעדינגן שיין.

ערד, ערד, אָ, קלאָג!

דיין טויט איז נעהנטער ווי דיין ערשטער טאָג,
בערג ציטערט באלד צו זינקען מיזן
אין וואסער־גוסן!
די כוואלעס וועלן זיך אן אייער פעלז צעשלאגן,
און מישלן, פונם ים די מינדסטע זאך
וועט זיין צום נעסט פון אדלערס־קינד געטראגן:
ער וועט זיך קרייזן איבערן וואסער־פלאך
און רופן מיט זיין ווילד געשריי,
אין ענטפערן וועלן כוואלעס, בלויז נאר ווי.—
דער מענש, דערוייל, אימזיסט וועט פליגלען בעטן,
די פליגלען, וועלכע קאנען אייך ניט רעטן,
וואס זיינען ניט דעם שטורם גיבר;
וואו זאל דער אדלער גופא רוהען? אונטער אים
דורכאיים דער ים—זיין קבר.
זייט, ברידער, פול פרייד!
הויבט העכער איטליכער זיין שטים!
אלץ, אלץ פארגעהט,
חוץ ס'ביסל רעשט—די זאַט פון שת
די זאט פון שת
וועט דאסמאל זיין דערליזט־פון־וועלן,
כדי בלייבן זאל, ווער ס'אָעט זיך שפעטער קוועלן,
דאך קינ'ס דור
וועט אומקימען ביז גאר:
פון אלע זיינע טעכטער שענע
וועט זיך ניט ראטעווען קיין איינע,
זיי וועלן מוזן אונטערן וואסער ליגן
צי אומשווימען מיט שטארע בליקן,
די האר צעשאטן.
עס איז געבאטן,
אלץ מיז פארגעהן!
און נאך די מענשליכע געשריין

וועט הערשן שטילקייט נאר אליין.
גיך ברידער, פא־וועהט!
דאך זייט אלץ פול פרייד!
געפאלען ווינען מיר אין זינד!
ווי פאלן צינד!
און ס'וועלן אימקומען צינד אויף דעם אופן
די פיינט פון גאט, וואס פון גיהינום לויפן.
(דו גײסטער פארשווינדן, שוועבנדיג נאך אויבן)

יפת: (אליין)

גאט האט באשטימט דעם גורל פון דער ערד,
מיין פאטערס תיבה האט פון אים געמאלרן,
די שדים שרייען אוים עס פון די הויהלן,
און הנך האט פארויסגעזאג עס לאנג [2]
אין שטימע ביכער,־וועלכע זאגן מער
צום גייסט דויך שווייגן, ווי צום אייער דונערס.
דאך מענשן האבן ניט געאכט און אכטן ניט
און געהן נאך בלינד באגעגענען דעם גזר,
און ס'ארט ניט די אומגלויביגע זיין קומען
ניט מער, ווי ווייער לעצטע קולות וועלן רירן
גאט און דעם ים, וואס'ט דורכפירן דעם פסק.
דער־ווייל נימא קיין סימן אין די הימלן:
גאנץ ווינציג וואקנס. אויפגעהן וועט די זון
דורך זיי און שיינען אינם לעצטן טאג,
ווי אינם פערטן טאג פון שעפונג ווען,
גאט האט געזאגט „שין", און דורכשטראלט האט
די דעמערונג איר ליכט, וואס האט דאן ניט באלויכטן
דעם ניט געשאפנעם פאטער פון דער מענשהיט, נור
האט אויפגעוועקט פאר דעם מענשנס תפילה
די ציטערנדע שירה פון די פויגלן;
זיי האבן־ווי־מלאכים פליגלן און ווי זיי
באגריסן זיי די הימלן פאר די אדמס קינדער,—
אט, קומט אין ווייער שעה, דער מורח פלאמט

באלד זינגען זיי, באלד טאָגט עס, ביידעס
אַזוי נאך נאהנט צום מוראהדיגן סוף,
זיי וועלן מוזען זינקען זיבערע פלגלן,
פארמאטערטע אין וואסער, און דער טאג
נאך עטליכע פרימארגנס קלארע
וועט ווידער אויפגעהן, נור אויף וואס?—א כאָאָס,
וואָס איז געווען פאר אלע טעג אין איצט, באנייט,
מאכט צייט צו גאר נישט. וואס דען זיינען שעה'ן
אין לעבן? פארן שטויב ניט מער ווי אוויגקייט
פאר גאט, וואס האט געשאפן ביידעס;
אהן צייט וואלט זיין די אייביגקייט דאך פוסט.
אהן מענשן,—צייט, וואס איז צוליב דעם מענשן,
שטארבט אפ און ווערט מיט אים פארשלונגן פון
דעם תהום אהן קוואל, פונקט ווי דעם דור פארשלינגען
וועט דאס, וואס ס'וועט די יונגע וועלט דערטרענקען.
ווער קומט דא אָן? פון ערד און לופט געשטאלטן?
ניין, הימלישע דורכאוים; ווי שען זיי זיינען!
איך וועה ניט קיין געזיכטער, בלויז געשטאלטן,
ווי וואנדערליך זיי שלייכן ביי דעם ראנד
פון גרויע בערג. צערשטרייענדיג דעם נעפי
און נאך די פינסטערע, ווילדע גייסטער, וועמעס
דעמאנישע אונשטערבליכקייט האט דא
געלעסטערט מיט נצחון-לידער, וועלן
די זיין מיר ניחה ווי גן ערן.—קאן זיין
זיי קומען מעלדן פאר דער וועלט דעם חסד,
וואס איך האב אפט געבעטן; א, זיי קומען!
אָ ענה! גאט, און מיט איר...

ענה: יפת

סמיאס: זעהט.

א זוהן פון אדמן.

עזיאל: וואס טוט דער ערדגעבארענער
דא, ווען די אנדרע שלאפ'ן.

יפת: מלאך, וואס
טוסט דו אויף דר'ערד, ווען דו דארפסט זיין אין הימל?
עזזיאל: צי ווייסט ניט, צי פארגעסט איצט, אז אמאל
פון אונזער שליחות איז דיין ערד באוואכן,
יפת: מלאכים גיטע האבן איר פארלאזן
זי איז פארמשפט דאך, אויך די ניט גוטע
אנטלויפן פונם קומערינגן כאאס.
א, ענה, דו, אהן האפנונג נאך געליבטע!
וואס וואנדלסטו מיט גייסטער אין דער שעה,
ווען גוטע גייסטער שיינען ניט אויף דר'ערד.
ענה. כ' קאן דיר ניט ענטפערן, נור, נור...
פארגיב.
יפת: דער הימל, וואס וועט מער ניט מוחל זיין,
זאל דיר פארגעבן,—גרוים איז דיין נסיון!
אהליבמה: קער אום צוריק צום צעלט זיך, נח'ס זוהן,
מיר קאנען דיך נים.
יפת: א, די שעה קאן קומען,
ווען מיך וועשט מערדערקאנען, און דיין שוועסטער
קאן מיך נאך פארן זעלביגן ווי המיר.
סמיאס: זוהן פון גערעכטיגן, וואס ס'זאל ניט זיין
דיין לייד, דיין ווארט איז פול מיט וועה אין צארן.
מיט וואס האט עזזיאל צי איך דיך דען
געקרענקט?
יפת. מיט גאר דער גרעסטער קרענקונג.
האסט רעכט, כאטש זי איז שטייב, בין איך איר ניט
געוועזן און ניט געקאנט זיין ווערט. לעב וואויל!
כ'האב ס'ווארט שוין, ענה, אפט געזאגט, נור כ' אג
צום לעצטן מאל איצט,—מלאך, ווער דו ביזט
צי וועשט באלד זיין, האסטו די מאכט צו רעטן
דאס שענע קינד—די שענע קינדער קינ'ס?
עזזיאל: פון וואס?
קאז זיין רען, אז אויך איר, איר ווייסט

נאך ניט? מלאכים, איר האט דאך נעטיילט
דעם מענשנ'ס זינד, איר וועט איך מוזן טיילן
אצינד זיין שטראף, צום ווינציגסטנס
מיין קומער.

סמיאס: קומער! כ' האב גאר ניטרערוואָרט
צו הערן פון א מענשן־קינד א רעטעניש.

יפת: האט דער אלמעכטיגער דען אייך עס ניט אנטפלעקט?
פארלארן זייט איר דאן ווי זיי!

אהליבמה: זאל זיין!
אויב ווי מיר ליבן זיי, אויך ליבן זיי אונז,
וועט זיי ניט שרעקן ווערן שטערבליך—מער,
ווי מיך צו גוססן אן אייביגקייט
מיט סמיאס.

ענה: אָ, שוועסטער רעד ניט, רעד ניט
אזוי.

עזיאל: שרעקסט זיך, מיין ענה?

ענה: דיינטוועגן.—
איך וואלט מיט פרייד אוועקגעבן מיין רעשט
פון קורצן לעבן, אידער נאר איין שעה
פון דיין אונשטערבליכקייט זאל וויסן פיין.

יפת: צוליב דעם שיף דען האסט מיך פארלאזן!
ניט אויב נאר מיך, ניט אייך דיין גאט האסטו
פארלאזן. אָ, א בונד, ווי דער אט, צווישן
א שטערבליכן און אונשטערבליכן, קאן ניט
זיין גליקליך און געהייליגט, דען מיר זיינען
געשיקט אויף דר'ערד צו ארבעטן און שטארבן,
און זיי אבער דעם העכסטן אין דער הויך
צו דינען. נאר, אויב ער קאן רעטן דיך,
וועט קומען באלד די שעה, ווען הימלס־הילף
אליין וועט'ס קאנען.

ענה: אָ! פון טויט רעט ער.

סמיאס: פון טויט צו אנגז און די וואס זיינען מיט אונז!

ווען ער זאל ניט באטריבט זיין אזוי שטארק,
וואלט איך געשמייכלט.

פת: כ'בין באטריבט און שרעק מיך
ניט מיינטוועגן—איך בין אין זיכערהייט;
א, ניט דורך מיין פארדינסט, נור דורך מיין פאטערס:
וויל גאט געפינט אים פאר גערעכט גענוג
צו שוינען זיינע קינדער. ווי באגער איך
זיין מאכט צו רעטן זאל זיין גרעסער, אדער
מיין לעבן אפגעבן פאר איר, ווער איינציג
וואלט מיינס געקאנט באגליקן,—זי די לעצטע
און ליבליכסטע פון קין'ס דור זאל קאנען
אן ארט געפינען אין דער תבה, וואו
ס'העט רעטן זיך די זאט פון שת.

אהליבמה: טיינסטו,
אז מיר, מיט קין'ס—אדם'ס בכור'ס— יבבלוט
אין אדער,—שנאיקן קין'ס! אין גן עדן
געבארענעם,—מיר וואלטן זיך פארמישט
מיט אייך שת'ס קינדער,— שת'ס, דעם לעצטן
פון אלטער-צוואכן אדם—ניט אפילו
די גאנצע ערד צו ראטעוען פון טויט!
מיר האבן באלד פון אייך זיך אפגעזונדערט,
און וועלן תמיד שיין אזוי פארבלייבן.

יפת: כ'האב ניט צו דיר גערעדט, אהליבמה,
צופיל שוין פון דיין עלטער-פאטער, ווען
דו שטעלסט דאס אזוי הויך, האסטו געירשנט
אין שטאלצן בלוט, וואס קומט פון דעם, ווער ס'האט
דער ערשטער עם פארגאסן—ברודער'ס בלוט!
דאך דו, מיין ענה,—לאז דיך רופן „מיין",
כאטש ביזט עס ניט, כ'קאן מיך פון ווארט ניט שיידן,
אבוואויל איך מוז פון דיר, מיין ענה, דו
דערוועקסט אין מיר דעם טרוים, אז הבל
האט נאכגעלאזט א טאכטער, וועמעס פרומער

און צארטער דור לעבט אויף אין דיר, אזוי
ביזט אונעהנליך צו הארטע קינ'ס קינדער,
חוץ אין דער שענקייט, דען זיי זיינען שען.

אהליבמה: (שלאגט איבער)
וואלסטו געוואלט זי זאל אין גייסט און וועל זיין
חי אונזער פאטערס שינא? כ'זאל בלויז דענקען,
אז עפּים איז פאראן אין איר פון הבלן...
גע', נח'ס זוהן, דו ווילסט פארפירן שטרייט.

יפת: קינ'ס טאכטער, ס'האט דיין פאטער דאס געטון.

אהליבמה: שת האט ער ניט דערהרגעט, וואס קערסט אן זיך
מיט אנדערע מעשים צווישן אים און גאט?

יפת: ס'איז אמת, גאט האט אים געמשפט, און
כ'וואלט זיינע מעשים ניט דערמאנט, ווען דו,
אנשטאט צו גרויסן זיך, וואלסטו געשווירערט
פון וואס ער האט געטון.

אהליבמה: ער איז געווען
מיין פאטער'ס פאטער און דער ערשטער בכור,
דער שטארקסטער און פארטרעגליבסטער,
איך זאל מיך שעהמען דען מיט אים, פון וועמען
מיר שטאמען אפ? זעה אונזער דור אן און
באטראכט דעם וואוקס, די קראפט און צאל פון טעג.

יפת: זיי זיינען צינד געציילט.

אהליבמה: זאל זיין אזוי!
נאר כל זמן ס'זיינען שעה'ן אונז געבליבן,
וועל איך די ברידער און די אבות לויבן.

יפת: מיין פאטער און זיין הויז זיי לויבן גאט;
און ענה, דו?

ענה: וואס גאט זאל ניט געבאטן,
דער גאט פון שת און קין,—כ'מוז געהארכן,
כ'וועל מיהען מיך געדולדיג צו געהארכן.
נו־ וואלט איך וואגן בעטן אין דער שעה
פון אלגעמיינער ראכע, אויב זי קומט—

וואלט זיין מיין תפילה ניט צו בלייבן לעבן
איך איינע פון מיין הויז־געזינט. א, שוועסטער
וואס וואלט געוועזן די וועלט, צי אנדרע וועלטן,
צי גאר די שענע צוקונפט אהן דער זיסער
פארגאנגענהייט, דיין ליבע און דעם פאטערס
און אלע לעבנס, זאכן, אויפגעטייכטע,
ווי שטערן, גלייכצייטיג מיט מיר. באלויכטנדיג
מיין טריבן לעבנס־לויף מיט מילדע ליכט,
וואס שטאמט ניט אפ פון מיר. אהליבמה,
א, אויב עס קאן זיין חסר, זוך, געפין אים,—
איך האס דעם טויט בלויז נאר, ווייל דו מוזט שטארבן

אהליבמה: ווי! האט דער טרוימער מיט זיין פאטערס תיבה,
דעם קאסטן, אייפגעבויט די וועלט צו שרעקן,
אויך באנג געמאכט מיין שוועסטער! ליבן אונז ניט
מלאכים! און אויב ניט, וואלט אויסנעקומען
זיך אויפהאלטן ביים לעבן דורך א זיהן פון נחת?
א, איידער דאס... זאך [illegible]ס טרוימען, האבע,
ווי חלמט תמיד זיך דער ערגסטער חלם:
פאנטאזיעס, וואס אך אומגליקליכע ליבע
און נעכט אהן שלאף באשאפן. ווער וועט דען
אויפטרייסלן שטארקע בערג, די פעסטע ערד
און הייסן וואלקנס, וואסערן אנעהמען
א פארעם אנדערע פון דער, וואס אונזערע אבות
און מיר — מיר האבן טראגן זיין געזעהן
אין זייער אייבגן וועג? ווער וועט עס טון?

יפת: דער, וועמעסווארט אליין האט זיי געשאפן.

אהליבמה: ווער האט געהערט דאס ווארט?

יפת: די וועלט, וואס איז
דורך אים אטשטאנען. שמייכלסט אלץ נאך [שפאטיש?
דיין מלאך פרעג; אויב ער איז ניט קיין עדות,
איז ער קיין מלאך.

סמיאס: גאט, דיין גאט זאלסט עהרן.

אהליבמה ;

אהליבמה: איך האב געהערט אים שטענדיג
דעס, ווער ס'האט אונז באשאפן, סמיאס,
דאך אלס א גאט פון ליבע ניט פון וועה.

יפת: אך, וואס איז ליבע אויב ניט וועה! אפילו
ער, וואס באשאפן האט די ערד מיט ליבע,
איז באלד געקרענקט געווען פון ערשטן מענשן,

אהליבמה: מען זאגט אזוי.

יפת: עס איז אזוי!

נח און שם קומען.

נח: יפת,
וואס טוסטו ביי די קינדער פונ'ם שלעכטן?
שרעקסט גאר זיך ניט צו טיילן זייער פסק?

יפת: עס קאן ניט, פאטער, זיין א זינד זיך מיהען
צו ראטעווען א מענשנס קינד און וועה,—
דאס זיינען ניט קיין זינדיגע, זיי געהן
דאך מיט מלאכים אום.

נח: דאס זיינען דאס
די, וואס גאט'ס טראן פארלאזן, כדי צו נעהמען
פון קינ'ס קינדער ווייבער, זיהן פון הימל,
וואס זוכן אויף די טעכטער פון דער ערד
צוליב דער שענקייט זייערער?

עזזיאל: ס' איז וואר,
נערעכטער אונטער מענשן.

נח: וועה צום בונד!
האט ניט געמאכט א צוים גאט צווישן ערד
און הימל, אפגעזונדערט מין צו מין?

שמיאס: האט ניט געמאכט דעם מענש גאט לויט זיין בילד?
האט ניט געליבט גאט, וואס ער האט געמאכט?
וואס טון מיר דען, חוץ וואס מיר טון אים נאך
און ליבן די געשאפענע, אין ליבע.

נח: כ'בין בלויז א מענש, כ'בין ניט בארופן שליכטן

די מענשן און פיל ווינציגער גאטס זוהן.
נור, ווייל באוויליגט האט דער האר אנטפלעקן
צו מיר זיין משפט, זאג איך, ס'קאן ניט רעכט זיין,
ווען שרפים נידערן פון אויביגן געזיץ
צו א פארגענגליכער, פארגעהנדער וועלט,
פונקט ערב אונטערגאנג.

עוזיאל: אפילו ניט צו רעטן?

נח: ניט איר אין גאר דער הערליכקייט קאנט רעטן
וואס ער, ווער ס'מאכט אויך הערליך, האט פארמשפט.
וואלט אייער שליחות זיין צו רעטן, וואלט
דער חסד זיין פאר אלע, ניט פאר צוויי—
זיי מאגן זיין ווי שען; שען זיינען זיי,
און דאך פארמשפט.

יפת: א, זאג'ס פאטער ניט!

נח: מיין זוהן, אויב דו ווילסט אויסמיידן דעם גורל,
וואס זיי דערווארט, פארגעס אויף זיי, דען באלד
וועט קיינער פון זיי בלייבן, דו וועסט זיין
דער פאטער פון א נייער וועלט—א באסערער.

יפת: א, לאז מיר אונטערגעהן מיט דער...— מיט זיי!

נח: וואלסט ווערטה זיין פאר אזא געדאנק, דאך וועשט ניט,
דער, ווער עס קאן, דערלייזט דיך.

סמיאס: און פארוואס
אים, דיך, ניט יענע, וואס דיין זוהן ציט פאר
פאר דיך און זיך?

נח: פרעג דעם, ווער ס'האט געמאכט
דיך פאר א גרעסערן פון אונז און דאך
אויך אונטערטעניג זיין אלמעכטיגקייט.
[א זעהט. זיין מילדסטער, ריינסטער מלאך קומט.]

רפאל קומט.

רפאל: גייסטער!
ס' איז אייער ארט ביים טראן,

וואס טוט איר דא ?
א מלאך ווייזן זיך ווי קאן
איצט אין דער שעה,
ווען פאר דער ערד די שטראף קומט אן ?
צוריק!
שטראהלט, הויבט דעם בליק
מיט עפירכט אים צו לויבן, ליבן,
דארט מיט די זיבן.

סמיאס: רפאל!
דו, ערשטער, שענסטער זיהן פון גאט,
זינט ווען איז דער געבאט,
אז ס׳טאר ניט געהן א מלאך אויף דער ערד,
די ערד, וואס ס׳האט
גאטס פוסטריט אפט באערט ?
וואס ער האט ליב און איר געמאכט
פאר ליבע, דא זיין מאכט
דורך שליחות האבן אויסגעפירט מיר גערן
און אים געערט און מינדסטער ווערק, באוואכט
פון גאר זיין רייך דעם יונגסטן שטערן;
און ס׳לעצט געבארענע דורך זיין ווארט
נעהיט פאר אום דא אויפן ארט.
וואס קוקסטו שטרענג אן מיך ?
פארוואס זאגסטו, אז ס׳קומט א חורבן גיך ?

רפאל: וואלט כמיאס מיט עוזיאל געוועץ
אייף זייער ארט מיט די מלאכים איצט.--
מיט פלאם געקרוצט
זיי וואלטן זעהן
גאטס לעצטן גזר
און ניט געפארשט ביי מיר דעם מיין פון האר;
אומזיסהייט מוז תמיד זיין
א טייל פון חטא,
גוף ... ר גופא צערט דאס

ווען א'נערליך די גאוה רעט;
דען אימרעבט וויזט זיך ניט אין קלארן שיין;
בעת יעדער ג'מער מלאך וויכט פון דר'ערד,
בלייבט איר פון לייערנשאפט נעבלענט און ווערט
דורך שטע בליכע געצ'לן קליין,
דאך קא'ט איר זיין פארגעבן, שטראלן ריין
מ'ט אייער גלייכן נאך, איילט, איילט!
אניט דא חיילט
אין רויכט די אייביגקייט ביי זיך:ליין.

עזויאל: און דו! אויב ס' איז פארבאטן אונז די ערד
אין דעם געבאט,
פון וואס מיר האבן ניט ביז איצט געהערט,—
צירנסטו ווי מ'ר ניט נאט
פארבלייבנדיג אויף דר'ערד?

רפאל: כ'קום ר'פן איך צוריק צו אייער אוט,
אין גרויסן נאמען זיינעם, לויט זיין ווארט
איר זייט מיר טייער, דאך ניט ווינציגער
אין טייער מ'ר מיין שליחות, ביז אהער
אינאיינעם האבן מיר אין רוים געשוועבט;
אינאיינעם לאמיר איצט צים שטערן געהן,
יא, שטארבן מוז די ערד! אלץ, וואס דרויף לעבט
קערט אום זיך צו איר און מוז פארגעהן.
דאך, אך, פארוואס קאן אנדערש ניט די ערד
געשאפן ווערן, אדער זיין צעשטערט,
עס זאל ניט מינדערן די רייהן
פון אומשטערבליכע, אומשטערבליך נאך צייט
אין זייער מוראהדיגער זינ.
דער ברודער שטן איז געפאלן, ער
אין ברענעדיגן איבערמוט,
האט, איידער דינען גאט, געליטן שווער;
דאך איר, וואס זייט נאך דיין און גוט
מלאכים, מינדער מעכטיגע פון מעכטיגע

רענקט ווי געשטראפט ער איז געווען!
רענקט, אייב דער מענש־פארפירער קאן פארגעלטן
פאר אנגעווארנע הימעלס־צעלטן,
כ׳האב לאנג געשטריטן,
מוז שטרייטן לאנג
מיט אים, וואס האט געליטן
אין זיין דראנק,
צו זיין באשאפן פונם גאט,
וואס האט געמאכט אים אינם כרובים־ראד
גלייך צו א זון אין קרייז פון שטערן,
פאר וועמען דער מלאכים שיין מוז צערן,
כ׳האב אים געליבט, ער איז געווען שע[illegible]
[illegible] ווער, חוץ דעם שעפער גאר אליין,
קאן געבן זיך אין שענקייט און אין מאכט
צום שטן! א, זאל קיינמאל זיין געראכט
די שעה פון שטנס פאל!
איך ליסטער ניט די רעד, — דאך איר
דאס וויט נאך פון דער שטראף באפרייט
געווארנט זייט פון מיר:
צו זיין די אייביקייט
מיט אים אדער מיט גאט, האט איר די וואל,
ער האט אייך ניט פארפירט, ער קאן עס ניט —
מלאכים ווינען אפגעהיט,
דאך האט דער מענש געהאבט צו אים,
און איר האט צו דער פרוי זיך צוגהערט, —
שטן איז זי איצט דער ערד;
איר קים רעט אי נער ווי פון שלאנג די שטים:
די שלאנג האט שטיל באוויגט, — זי פאנגט אין נעמען
דעם הימלס ווילן און ברעכט דעם הימלישן געזעץ,
אילט, אילט געשווינט!
איר קאנט ניט שטארבן, —
דאס מענשנקינד —

עס מוז פארארבן,
בעת קלאגן וועט איר דרויב
פאר דעם פארגענגליך קינד פון שטויב;
און זייער זכר וועט אין אייער אויביגקייט
אריבערלעבן זון און צייט.
באדענקט, ס׳ איז אייער וועזן ניט צו זייער גלייך
און גאר נישט ח״ץ אין לייד,—פארוואס זאל אייך
די גסיסה אויספאלן, וואס זיי איז צוגעגרייט,
געבארענע צו זיין געפלאגט פון צייט און לייד
און דאן פארצוקט פון טויט, דער מענשהייטס האר;
און ווען אפילו זייערע יארן
זאל ניט פארקירצן גאטעס צארן,
געהערן זיי דאך אלץ צו בייז, זארג און געפאר.
אהליבמה: זאלן זיי געהן!
איך הער א שטים, אז אלץ מוז אונטערגעהן,
און ס׳וועט קיין איינער שטארבן ווי די אבות שען.
און אין דער הויך
א ים איז גרייט; און אויך
פון אונטן
צום הימל וועלן אויפשטייגן די גרונטן.
בלויז ווינציגע וועט מען שוינען נאר
און עס וועט איטליכער פון קינ׳ס דור
אומזיסט צו אדמס גאט
די בליקן אויפהויבן נאך גנאד.
אָ, שוועסטער! איז׳ס באשערט אזוי,
און דער אלמעכטיגער
פארנעהמט קיין תפילה מער,
און צו דער שעה מוז איינטרעפן דער וועה,
לאמיר זיך אפזאגן פון ס׳טייערסטע אויף דר׳ערד
און געהן באגעגנען כוואלעס ווי א שווערט.
אויב ניט אהן טרער, דאך אויך ניט אונטערגעבן,
באקלאגנדיג ניט זיך, נור די וואס בלייבן לעבן

אין אויביגער צו צייטוויליגער פיין,
און ווען עס וועט דער וואסער נעהמען שטרעבן,
די וועלן מיר באוויינען, ווער פון קיין געוויין
וועט שוין ניט וויסן ביזן סוף פון טעג,
געהט שרפים! געהט צו אייערע ברעגן,
וואו ווינטן וועהען ניט און ס׳גיסט קיין רעגן;
אונז איז דער טויט באשערט
און אייך — די אויביגקייט:
דאך וואס איז בעסער, טויטע צייט,
אדער צו לעבן, ווים דער האר פון הימל און פון דר׳ערד
געהארכט איר אים, ווי מיר געהארכן זיין געבאט.
ניט איין שעה מער ווי ס׳וועט דעם האר געפעלן
וואלט איך דא לעבן וועלן;
און אז דער קלענסטער טייל פון אייער חן
אין זיינע אויגן זאל פארלארן געהן,
וויל איך ניט פאר דער גאנצער גנאד,
וואס היינט דער דור פון שת
נאך האט.
געהט!
און וועלן פליגלען אייך צום הימל ברענגען,
דענק, אז עס שטייגט ארויף מיט דיר מיין בענקען,
סמיאס!
און אויב איצט אין מיין אויג קיין טרער זיך שטעלט,
קאן דאס בלויז מיינען,
אז ס׳איז א מלאך׳ס כלהפיל צו שטאלץ צו וויינען!
לעב וואויל! פארפלייצט איצט תהומן גרוזאמע די וועלט!
חנה: און מוז׳ס געשעהן?
כ׳מוז שטארבן, דיך פארלירן,
עזיאל!
מיין הארץ, מיין הארץ, דיין שטים איז וואר געווען
און דאך האסט זיך געלאזט פון גליק פארפירן, —
דער שלאג, האטש ס׳איז ערוואַרטעט, טוט פארט וועה

דאך, שווייג!
פאַרוואָס, אַך, קומט אונז לייד?
כ׳וועל דיך ניט אָפּהאַלטן געה, געה!
מיין שמערץ קאן זיין בלויז קורץ דאך אייביג מוז געווערן
דיין שמערץ, זאלסטו דורך מיר פארשטומט ווערן.
אזוי שיין ביזט געוועזן צו גוט
צום קינד פון אדמס בלוט,
ס׳ איז אונזער גורל פיין, ניט אונז בלויז טרעפט זי און,
אויך גייסטער, וועלכע האבן אונז באגערט
מיט זייער ליבע, האט זי שווער געצילט.
דער ערשטע, וואס אונז האט באלערט,
איז פון סליכים בראן
געווארפן אין די אומבאקאנטע וועלט.
און דו עזיאל! אַ, ניין!
דו ווייסט ניט ליידן פיין
דורך מיר. געה, געה! ניט וויין,
די קינדער ניט וויינען: דיך קאן זיין
דיין לייד היינט שווערער נאך. פארגעס דאן אויב אזו
די וועלטן פארוועלקט דער גאנצער וועלט פארדארבן;
ניט ברענגען ליידן גליק צו דער. געה, געה!
וועסטו ניט זיין, וועט גרינגער זיין צו שטארבן.
יפת: אַ, זאג עס ניט?
אַ, פאטער, און די מלאך, די
באזוצטע גנאד פון הימלישן געביט,—
כ׳וועט אים אין בליק פון שטרענגער ריינער רוה.—
זאל אונזער תיבה שיץ פון ים זיי געבן,
אויב ניט, זאל איך ניט לענגער לעבן;
נח: שטיל, קינד פון ליידנשאפט, זיי שטיל!
אויב ניט אין הארץ, מיט דיינע רייד
באליידיג ניט דיין גאט!
לעב, אויב ער וויל,
און שטארב מיט אגערעכטן מוט,

ניט גלייך צו קינס דיר, לויט זיין געבאט,
דער אייך! אין שטילקייט טרויער און ניט פלאג
דעם הימעל מיט דיין קלאג;
אל גאט פון דינגייען באגעהן א זינד,
דאס וואלט געווען עס צינד
אדווסצעווייון גנאר
צוליב א מענשנס גרים. שטיל ווי א מען פארטראג
וואס ארמס דור מוז לידן, און ניט קלאג.

פת: דאך פאטער! ווען זיי וועלן געהן,
און א בערבליבן וועלן מיר אליין,
אימשווימענדיג אין מדבר=בלא, וואו ס׳וועט
באגראבן אונזער ליבע ערד,
און ליבע פריינט און ברידער אלע
פארשלינגט די אונגעהויערע כוואליע,
ווער וועט דאן ווידער דעם זיפץ, וואס אונז באשווערט?
קאן דען אין אונזער וואוש-פרינד זיין רוה?
א גוט, א גאט ווי דו:
פארגיב כל זמן ס׳איז צייט!
דערלאז ניט ארמ׳ס פאלן־אבאמבל:
די מענשהייט איז געווען דא נאר איין פאר,
א צט זינען זיי ווי כוואליע אהן א צאל,
און מער ווי טראפען פון מבול־רעגן
די קברים וואלטן זיין, אויב נאר
עס זאלן קברים זיין פאר קינס קינדער וועגן.

נח: שווייג, עלטערער, דיין אויסלייך וואלט א זינד באטייט!
זיי מוחל מלאך, דעם פארצווייפלטן זיין חטא.

רפאל: אין שטערבליכן רעט ליידנשאפט, דאך איר,
מלאכים, פריי פון לײדנשאפט און ריין,
קאנט קוען איצט מיט מיר.

סמיאס: צו שפעט!
מיר האבן שוין געוועהלט און וועלן טראגן פיין.

[illegible]פאל: און דו?

עוזיאל: אַט ווי ער זאָגט, אַזוי זאָל זיין!
רפאל: ניין?
דאַן פון דער שעה
פאַרבלייבט איר מאַכטלאָז דאָ,
פאַרלאָזענע פון הימל׳ס גנאָד
און פרעמד צו אייער גאָט.
לעבט וואויל!
יפת: וועה! וועה! וואו וועלן זיי איצט לעבן? הערט דעם גרויל!
הערט ווי עס וואַקסט דאָס ווילדע ברומען,
ווי ס׳ויפצט די ברוסט פון באַרג, מער שטאַרק, מער שטאַרק,
קיין הויך פון ווינטן אויפן באַרג,
דאָך פלאַטערט אומליך בלאַט און ס׳פאַלן אָפּ די בלומען,—
ערד קרעכצט, ווי פון אַ משאה אויף איר קאַרק.
נח: הערט פון די וואַסער-פויגלען דעם געשריי,
דעם הימל ווי אַ וואָלקן דעקן זיי
און שיינען ביי די בערג, וואו ביז איצטער
האָט זייער ווייסער פליגל, איינגעגעצט פון אינ-
קיינמאָל געזוכט אַ וועג,
אפילו ווען געיאַגט פון שטורם-ווינט;
באַלד וועט דאָרט זיין דער איינ׳גער ברעג.
דערנאָך—קיין פרייער ג !
יפת: די זון, די זון
געהט אויף, דאָן וועט ניט מאָג ווערפן!..
דער שוואַרצער רינג אַרום, וואָס האָט
פאַרכאַפּט די גליהענדיגע ראָד,
מערט אָן, אַז ס׳געהט דער לעצטער טאָג אויף
די וואָלקנס ווערן ווידער שוואַרץ, געדיכט,
היין, וואו אַ קופּערשיין שלאָגט דורך זיך ביי אַ ברעג,
ווי אין אַ זון-אויפגאַנג אין גליקליכערע טעג...
נח: און וועה! און פלאַמט אַ ליכט,
דער דונער, אַנזאָגער, קומט אָן פון ווייט,
עס איז די שעה! אייל, אייל!

לאז איבער צו דער מטיכיע איר רויב.
אהין, וואו אונזער תבה וויגט איך פעספע היב,
אהין—צו זיכערהייט;

יפת: א פאטער, א, נאך ווייל!
מיין ענהן אינם תהום ניט טרייב!

נח: געהערט אים דען ניט אלץ וואס לעבט נאר? גענה

יפת: איך בלייב.

נח: דאן שטארב מיט זיי!
ווי וואגסטו אניעהן אין דער הויך די״ב צייבן
און וועלן ראטעווען, וואס איז פארדאמט געווארן
וואס צו פארניכטן איז זיך אלץ איצט מיכן,
לויט גאטס גערעכטן צארן!

יפת: קאן צארן מיט גערעכטיגקייט אינאיינעם גיין?

נח: דו, לעסטערער! וואגסט איצט נאך ווידערשפעניג זיין?

רפאל: זיי, צדיק, פארט א פאטער! האלט דיין כעס איין;
דיין זוהן, כאטש ער איז איבערמוטיג, וועט ניט זינקען,
ער ווייס ניט וואס ער רעדט,–ער וועט ניט טרינקען
דעם שוים פון ים; ווען ס'וועט זיין לײדנשאפט פארגעהן,
וועט לעבן ער אויף דר'ערד, ווי די אייך א געבעטערן;
און וועט ניט אונטערגעהן,
ווי זיי די הימלס-זיהן מיט מענשן-טעכטער.

אהליבמה: דער שטורם קומט: די ערד און הימלן זיך באהעפטן
כדי פון דער ערד דאס לעבן אפצעווישן,—
דער קאמף איז ניט קיין גלייכער צווישן
דער מאכט פון אויבינגן און אונזרע קרעפטן;

סמיאס: דאך זיינען מיר מיט אייך. מיר וועלן אייך
פארטראגן צו א שטילן שטערן,
וואו אייער גורל וועט מיט אונזערן זיין גלייך:
און וועסטו נאך דיין ערד ניט וויינען אין געהיים,
וועל איך דעם הימל, דער בארויבטן, ניט באגערן.

אהליבמה: א, פאטער־ליכע צעלטן, ליבע היים,
בערג טאלן, וועלדער! וועט איר זיין פארשוואונדן,—

ווער וועט דאן היילן מיינע בענקשאַפט וואונדן?

עזיאל: דיין הערצנספריינט! ניט שרעק דיך; באטש פארטריבן
פון הימלן זיינען מיר, איז אונז געבליבן
געביטער נאך אסך, וואס אונז געהערט.

רפאל: דו מ'רד! ס'איז פארבעטענע יש דיין ריידן,
ביזט מאכבלאז פון היינט אן: דאס פלאמען־שווערט
וואס האט פאריאגט דיים מענשן פון גן עדן,
פלאמט נאך אין מלאך'ס האנט.

עזיאל: אונז שרעקט עס נים. שרעק מיט זיין בראנד
די שטערבליכע, וואס בלוטיגן פון שווערט;
פאר דעם אומשטערבליכן וואס האט עס פאר א מעיטה?

רפאל: לאנג וועשט זיך מיט דיין קראפט שוין מער ניט ליבן,
וועסט וויסן באלד
ווי נוצלאז ס'איז צו שטרייטן קעגן גאטס געוואלט:
דיין קראפט איז ביז אצינד געווען אין דיין גלייבן;
(ס'קומען אן שטערבליכע וואנדערנדיג א מקום מקלט.)

כאר פון שטערבליכע:

ס'צעמישן זיך די ערד און הימלן—גאט! א גאט!
וואס האבן מיר געטון? ווייז נאך דיין גנאר!
הער'ט! וואלד־חיות שרייען זייער תפילה אים!
דער דראקאן קריכט פון הויל ארויס,
צו זוכן שוץ ביים מענשן פונם שרעק;
און פייגלען זוכן אין א מויט־אנגסט זיך א וועג.
א גאט! נעהם, נעם צוריק דיין ריכט פון צארן,
דערבארעם זיך, ווען כ'געהט דיין וועלט פארלארן,—
נים בלויז דער מענש, דיין גאנצע שעפינג בעט דיין גנאר,

רפאל: לעב וואויל, דו מורד! איך קען דער עלנדע פון שטייב,
בקאן, מאר ניט העלפן איך,—ס'איז זיין געבאט!

יפת: ווי שפארבענס יאגן וואלקנס זיך נאך רויב,
ס'שטעקן אנדערע ווי פעלזן אויף זיין ארט,
גרייט אויסגיסן דעם צארן, לויט זיין ווארט.

קיין בלאקיט וועט דעם הימל געבן פראכט,
קיין שטערן שימערן: עס האט דער טויט דערוואכט;
אנשטאט דער זון—אשטארעת, בלאסער שיין
פלעכט זיך און מישער לופט אריין.

עוזיאל: קום ענה, קום, פארלאז די מאס־תפיסה,
וואו ס'מיז צוריק זיך איינשפארן די וועלט,
קום, רוהען אונטער מיינע פליגלס געצעלט,
דארט וועסט זיין זיכער, ווי דער ארלעמס קינד
אין מיטערס נעסט. זאל אנקומען די גסיסה
אין קאמף פון סמיכיען מיכן שטורם ווינט;
מיר וועלן צו א וועלט אלייטעריגע שוועבן,
וואו דו וועסט אטעמען אין עטהערש לעבן:
הויך שוואַרצע הימלן, זיינען אנדרע דא.

(עוזיאל און סמיהאס פליהן אפ אין פארשווינדן
אינאיינעם מיט ענה און אהליבמה)

יפתח: אוועק! פארשווינדן אינטער דעם געוויין
פון דער פארלאזענער וועלט אין קיינמאל שוין,
צו וועלן זיי נאך ליבן אדער אונטערגעהן
מיט אלין אויף דער ערד א גט אין איר לעצטער שעה,
מיין ענה'ן ניט מער זעהן וועל איך.

כאר פון שטערבליכע:

א נח'ס זוהן, דערבארים זיך!
ווי קאנסט אונז איבערלאזן אין דער בייזער צייט?
אין איינער אינם וואלין שטייט
געזיכערט אין דיין תבה רוהיג זיין?

א מוטער: (רייכנדיג יפתן איר קינד:)
א, נעהם דאס קינד צו זיך אריין!
כ'האב אים געהאט אין לייד,
געהאפט מיט פרייד
אים צו מיין הארץ צו דריקן.
צו וואס איז עס געבארן?

וואס האט ער דען געטין—

מיין ניט אנטוואוינטער זוהן—

אז גאט זאל איבגיסן אויף אים זיין צארן?

וואס האט מיין מילך אזוינס, אז טויט

זאל ערד און הימל אויפרייצן אצינד,

מיין קינד

און וואכער זאל זיין מילדן אטעם שטיקן?

א, רעט אים, זוהן פון שת פון נויט,

אניט פארשאלטן זאל מיט אייער שעפער זיין

דו און זיין פאלק, דורך וועמען ס'קומט די פיין.

יפת: שטיל! ס'איז קיין צייט פאר קללה נאר פאר תפלה.

כאר פון שטערבליכע:

פאר תפילה!!!

און וואו

אויפשטייגן תפילות זאלן,

ווען ס'ווערן וואלקנס אויף די בערג געשוואלן;

און פלאצן אויס:

און ימן שטורעמען פארויס,

ביז ס'הערט אויף דורשטיג זיין דער מדבר שוין אפיל?

פארשאלטן זאל ער זיין,

ווער ס'האט געשאפן דיך מיטן פאטער דיין!

א, קללות נוצן ניט, טיר מוזן אונטערגעהן,

און וייל מיר וויסן אונזער גורל שוין

צו וואס נאך זינגן שירה אויף די קניה

דעם אומדערבארימדיגן גאט,

מיר זיינען דאך געפאלענע סיי ווי.

ער האט די ערד געמאכט, אויף אים די שאנד און שפאט

צו שאפן וועלטן, כדי צו קוועלן זיי.—זיי קומען

די בייזע וואכערן און וולדן ברומען,

און צינד באטויבן יעדן לעבעדיגן קלאנג!

די וואלד ביימער וואס לעבן אזוי לאנג,

ווי דער גן ערן,—
פאר חוה האט געגעבן אדם דעם געשאנק—
די פרוכט פארבאטענע זיי ביידן,—
די בוימער מעכטיגע, דאך גרינע אויף דער עלטער
זיי זינקען,
די בליטן זייערע די וואסערן דערטרינקען,
וואס שטייגן העכער, העכער העכער אויף.
אומזיסט צום הימל קוקן מיר ארויף
מיט כוואליעס קומט ער זיך צונויף
און גאט פון אונזער בליק פארשטעלט ער.
גען, נח'ס זוהן, האב רוה זיך אונטערן דאך
פון דיין געבענשטן ים=געצעלט
און זעה ווי ס'שווימען אויפן וואסער-פלאך
די מתים פון דיין יוגנט=וועלט.
דאן הויב צו גאט דיין שטים
און זינג א לויב געזאנג צו אים;

א שטערבליכער

געבענשט ווער ס'איז טויט,
ווער ס'שטארבט אין זיין גאט;
ס'מאג קומען אויף די ערד פון ים די נויט,
דאך ס'איז זיין ווארט,
געלויבט זיי זיין געבאט!
ער האט געגעבן מיר מיין לעבן,
ער נעהמט דעם חיות, וואס ער האט געגעבן,
עס מאגן מיינע אויגן זיך פארמאכן,
וועל איך גיט אויפהויבן מיין קול, דעם שוואכן
צום טראן, זיך אפצובעטן פון געפאר,
געלויבט זאל זיין דער האר,
פאר וואס ס' פלעגט זיין,
פאר וואס ס'איז יעצט:
דען אלץ איז זיין,

פון אנהייב ביז צולעצט —
טויט, לעבן, אייביקייט,
אין ארט, אין צייט,
ס׳באוויזט זיך אין אינערלעך אומבאוואוסט מענ-זיין
ער שאפט און ער צעשטערט,
און וויל איך פאר אבסאלוט איך דערקלערן
צונר ליי מער און שיידן?
ניין, כ׳וועל, כ׳האב געלעבט אין גלויבנס שטארבן,
ניט ציטערן, כאטש ס׳מאג די וועלט פארדארבן.

כאר פון שטערבליכע:

וואוהין? וואוהין?
ניט צו די הייכע בערג, אהין:
דארט איטליך ביימעלע לייפט מארש נאך אצינד
באגעגענען דעם ים, וואס רופט זיך אין געשווינד
און האבטיג יעדן בארג פארשלינגט,
און יעדן הויכן גרוב פארטרינקט.

א פריי קומט.

די פריי: י א, ראבעוועטו — דער סוף!
ניטא מער אונזער מאל:
מיין פאטער און מיין פאטערס צעלט,
די ברידער און די ברידערס שאף,
די ליבע בוימער אונז שאטנדיגן פעלד,
וואו ס׳האט געהילכט דער זמער פויגל-קול,
כ׳קליין טייכל, וואס האט אלין דערפרישט,
די לאנקעס אונזערע, וואס גרינען, —
ווי אפגעווישט!
ווען כ׳האב די בערג באשטיגן היינט באגינען
און ס׳איז צו בענטשן זיך געקומען אקער,
האט זיך קיין בלאט פון בוים געטאן א ריר —
איצט ווייגען זיי ניטא שוין מער! —

יפת:

צו וואס בין איך געבארן?
צו שטארבן אין די יונגע יארן,
אין גליקליכער צייט דורך דיין שטראף,
ווי צו צוזעהן דעם אלגעמיינעם סוף,
ווי עס איז מיר,
פארשאלטענעם צו קלאגן דא, געגעבן.
פארוואס, ווען אלץ גייט אונטער, מוז איך לעבן??

(די וואסערן שטייגן, מענשן לויפן אין פארשיידענע ריכטונגען,
אסך פון זיי יאגן אן די בעלעס, דער באר פון שטער-
בליבן צעשפרייט זיך, וואלגנדיג שוין איף די בערג. יפת
בלייבט אויף א פעלז, בעת די תבה שווימט צו צו אים
פון דער ווייט).

אנמערקונגען.

1) „די זיבן' מיינט מען זיבן שרי המלאכים, וועלכע געהערן צו דער אבטער מדרגה פונם הימלשען סדר.

2) „דער ספר הנך' ווערט גערעכנט פון „עפיאפן, ביי וועמע ער איז איינגעשלאסן אין ציקל פון דער הייליגער שריפט, אלס אפשטאמענד פון דער מבול-צייט.

דאס ווערק „הימל און ערד"
איז געשאפן פון לארד בייראן אין 1821.

60 —

פרייז 2 ר. 75 ק.